

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Stredná odborná škola technická, Kozmálovská cesta 9, Tlmače
4. Názov projektu	Terminus technicus v praxi
5. Kód projektu ITMS2014+	312011AGV9
6. Názov pedagogického klubu	Klub učiteľov humanitných predmetov
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	PhDr. Peter Izsóff
8. Školský polrok	február 2022 – jún 2022
9. Odkaz na webovú stránku zverejnenia písomného výstupu	https://soustlmace.edupage.org/text/?text=text54&subpage=2

10.

Úvod:

Pedagogický Klub humanitných predmetov je zložený z 5 členov, pedagógov slovenského jazyka a literatúry, anglického jazyka, dejepisu, etickej výchovy a občianskej náuky. Stretnutia v čase od februára 2022 do júna 2022 boli realizované podľa plánu, uskutočnilo sa 10 zasadnutí.

Stručná anotácia

Činnosť pedagogického klubu bola v 2. polroku školského roka 2021/2022 zameraná na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti pomocou rôznorodých metód a foriem vyučovania. Stretnutia klubu významne prispeli k skvalitneniu vzájomnej spolupráce, zatraktívneniu vyučovacieho procesu ako i motivácii ako pedagógov, tak aj žiakov. Učitelia používaním nimi vytvorených či upravených textov širokospektrálneho zamerania v kombinácii s využitím inovatívnych metód a stratégií mali za cieľ zlepšiť úroveň čitateľskej gramotnosti u žiakov v SOŠ technickej v Tlmačoch. Tento prístup sa ukázal ako správny, keďže žiaci pred zavedením intervencie vykazovali zjavne nižšie skóre dosiahnutých bodov v teste zameranom na zistenie úrovne čitateľskej gramotnosti zo slovenského jazyka a literatúry a anglického jazyka ako po jej zavedení.

Kľúčové slová:

čitateľská gramotnosť, metakognitívne stratégie, práca s textom, rôznorodosť úloh, medzipredmetové vzťahy, pretest, posttest, orientácia na žiaka

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Cieľom písomného výstupu je ilustrovať, rozobrať, poukázať a vyhodnotiť opodstatnenosť aktivizujúcich metód a foriem vyučovania pri rozvíjaní čitateľskej gramotnosti na hodinách humanitných predmetov počas pôsobenia klubu za druhý polrok školského roka 2021/2022.

V tomto zmysle a z dôvodu prehľadnosti je jadro písomného výstupu rozdelené na 5 častí:

- zhrnutie činnosti klubu
- prehľad najdôležitejších tém, ktoré mali pre žiakov SOŠt v Tlmačoch najväčší prínos
- postupy a metódy použité v rámci vyučovacieho procesu pri zvyšovaní čitateľskej gramotnosti na našej škole
- použitie a odôvodnenie pretestov a posttestov na zhodnotenie úrovne čitateľskej gramotnosti v slovenskom a anglickom jazyku
- zhrnutie výsledkov pretestov a posttestov.

Jadro:

Popis témy/problém

ZHRNUTIE ČINNOSTI KLUBU:

Kvalitní a pripravení absolventi boli aj počas ďalšieho pôsobenia klubu nosnými piliermi vyučovacieho procesu v SOŠ technickej v Tlmačoch. Keďže v súčasnosti sa čitateľská gramotnosť už berie ako základný odrazový mostík pre štúdium, pracovné uplatnenie alebo život vôbec, učitelia reflektovali na tieto potreby. Požiadavka na čitateľskú gramotnosť bola zadefinovaná aj v Inovovanom štátnom vzdelávacom programe. Základné požiadavky môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, úloh, otázok či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov. Dnes je jazyk chápaný ako zdroj osobného a kultúrneho obohatenia sa, ako nástroj myslenia a komunikácie a ako prostriedok vyjadrovania emócií. Preto hlavným cieľom pôsobenia klubu bolo postupné rozvíjanie, utvrdzovanie a podpora čitateľských a komunikačných kompetencií, ktoré smerujú k pochopeniu obsahu textu, k aktívnej účasti žiakov na vyučovacom procese a procese učenia sa. Nemenej dôležité bolo uplatnenie čitateľských zručností aj v súvislosti s medzipredmetovými vzťahmi – prepojenie a uplatnenie vedomostí z viacerých predmetov do uceleného učebného obrazu, vrátane odborných predmetov.

PREHĽAD NAJDÔLEŽITEJŠÍCH TÉM, KTORÉ MALI PRE ŽIAKOV SOŠ TECHNICKEJ V TLMAČOCH NAJVÄČŠÍ PRÍNOS:

V procese prechodu na duálne vzdelávanie sa znížil počet hodín vyhradených na vyučovanie humanitných predmetov, preto učitelia museli čo najefektívnejšie využiť výuku v týchto maturitných predmetoch. Výstupné výkony sú stanovené prierezovo pre jazykovú aj literárnu zložku (v anglickom jazyku pre jazykovú zložku) a sú definované v rámci cieľových kompetencií - pamäťových, klasifikačných a aplikačných, čítanie s porozumením, analytické, syntetické a interpretačné, kritické myslenie, písanie, hovorenie.

V rámci požiadaviek ŠkVP, cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov zo slovenského a anglického jazyka, odborného zamerania našich žiakov, ich záujmu a odbornosti učiteľov sa Klub humanitných predmetov orientoval hlavne na tieto témy:

- inovatívne metódy a formy vyučovacieho procesu,
- medzipredmetové vzťahy,
- aktivizujúce metódy,
- využitie IKT vo vyučovaní,
- motivácia,
- spolupráca žiak-žiak, žiak-učiteľ,
- projektové vyučovanie.

POSTUPY A METÓDY POUŽITÉ V RÁMCI VYUČOVACIEHO PROCESU PRI ZVYŠOVANÍ ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI NA NAŠEJ ŠKOLE:

Spojenie komunikačných, poznávacích, sociálnych a osobnostných kompetencií do jedného celku si vyžadovalo neustálu spoluprácu, živú diskusiu, podnetné návrhy, používanie IKT, kvalifikovanosť a osobnostné zaangažovanie pedagógov do vyučovacieho procesu, ako aj ich neustále sa vzdelávanie v oblasti inovatívnych metód a foriem výuky. Kvôli zvýšenej motivácii žiakov, čím sa dosiahla ich vyššia zaangažovanosť vo vyučovacom procese, učitelia používali okrem predpísaných aj nimi vytvorené texty a pracovné listy, ktoré mali blízko k technickému zameraniu. Nami ponúkané úlohy k textom boli orientované na tvorivosť, samostatnosť, hodnotovú orientáciu a konkrétne záujmy našich žiakov. Z vyučovacej praxe pedagógov sa tieto osvedčili ako vhodný motivačný prvok a výučbový materiál, nakoľko kopírujú aj požiadavky trhu práce. Obmenou zadaní sa docielilo i zameranie na slaboprospeievajúcich žiakov, ktorí vyžadovali individuálny prístup a zvýšenú intervenciu učiteľa.

V rámci procesu zvyšovania úrovne čitateľskej gramotnosti pedagógovia využívali hlavne metakognitívne stratégie. V školskej praxi je ich výsledkom spôsobilosť kontrolovať, regulovať a riadiť kognitívne procesy. Jedná sa teda o vedomú činnosť, ktorá vedie k poznaniu vlastného poznania. Ak má žiak rozvinuté metakognitívne zručnosti, odbúrava tým mechanické učenie sa a využíva aktívne učenie sa. Základom však je, aby žiak metakognitívne stratégie spoznal a vedel ich primerane použiť. Vtedy sa stáva pri učení (celoživotnom) samostatnejší, efektívne pracuje s akýmkoľvek textom, identifikuje relevantné informácie, vie ich vybrať a spojiť s predchádzajúcimi vedomosťami, pri riešení úloh používa strategické myslenie.

Metakognícia sa uplatňuje v troch fázach:

A, pred čítaním/učením sa,

B, počas čítania/učenia sa,

C, po čítaní/učení sa.

Pre ilustráciu spomenieme niektoré efektívne čitateľské stratégie využívané vo vyučovacom procese – INSERT, PLAN, KWL, REAP, CLIL, POROVNAJ A ROZLÍŠ, 3-2-1 a iné.

POUŽITIE A ODÔVODNENIE PRETESTOV A POSTTESTOV NA ZHODNOTENIE ÚROVNE ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI V SLOVENSKOM A ANGLICKOM JAZYKU:

Pre verifikovateľné zistenie úrovne čitateľskej gramotnosti žiakov SOŠt v Tlmačoch sa členovia klubu rozhodli použiť upravené štandardizované maturitné testy ponúkané inštitúciou NÚCEM, keďže tieto majú rovnakú váhu obťažnosti v slovenskom jazyku aj v anglickom jazyku pre všetkých študentov.

Počas dvoch rokov pedagógovia intenzívne pracovali na zvyšovaní úrovne čitateľskej gramotnosti v podobe rôznych druhov pracovných listov, pojmových máp, učebných materiálov, audio a vizuálnych nahrávok, medzitriednych súťaží, projektov a podobne. Jednotlivé čiastkové výstupy pozorne zaznamenávali a vyhodnocovali na predmetových komisiách i stretnutiach členov klubu. Neopomenuteľnou pre vyučujúcich bola i primeranosť, náročnosť a aktuálnosť použitých textov (učebných materiálov) z pohľadu súboru vedomostí a kompetencií, ktoré má žiak daného ročníka ovládať. Samozrejme, učitelia mali na zreteli i vedomostne slabších žiakov a žiakov so ŠVVP, ktorí pri riešení zadaní potrebovali vyššiu angažovanosť učiteľa alebo predĺženie času.

Pretest bol administrovaný vzorke 14 žiakov III. ročníka odboru Programátor obrábacích a zváracích strojov a zariadení na konci školského roka 2020/2021. Posttest tým istým žiakom, po aplikácii metakognitívnych stratégií do vyučovania humanitných predmetov, na konci IV. ročníka v školskom roku 2021/2022. Vzorku žiakov tvorili študenti s klasifikáciou na konci tretieho ročníka od 1 – 4, teda s rôznou úrovňou získaných kompetencií. Všetci žiaci mali na riešenie testu rovnaké podmienky – časový limit, náročnosť i zrozumiteľnosť otázok, samostatná práca. Testy sme ponúkli

žiakom v predmetoch slovenský jazyk a literatúra a anglický jazyk, nakoľko ruský jazyk ako voliteľný maturitný predmet malo len 5 žiakov, čo by nebolo relevantné na zber dát a vyhodnotenie.

Na ukážku ponúkame pretest a posttest administrovaný žiakom zo slovenského jazyka a literatúry a anglického jazyka:

Posttest zo slovenského jazyka a literatúry:

Chcete kúpiť byt? Poznáme lepší spôsob ako hypotéka

Hypotéka nie je najvýhodnejšia cesta k bytu. Keď kupujete byt, nestačí iba porovnať hypotéky od rôznych bánk a niektorú si vybrať. Toto bezpochyby najrýchlejšie riešenie môže byť tým najhorším. Medzi kúpou a kúpou je totiž veľký rozdiel. Ak viete, že o pár rokov budete chcieť vlastný byt či dom, dokážete cieľným sporením a úpravou výdavkov výrazne znížiť náklady na jeho kúpu. Reč je o finančnom pláne, ktorý vám zostaví odborník na financie.

Chcem finančný plán na vlastné bývanie

Každý expert vám potvrdí, že najlacnejšie si bývanie kúpite za vlastné: neplatíte úrok a navyše sa počas sporenia vaše peniaze zhodnotia. Len z vlastných úspor si však v súčasnosti byt kúpi málokto. Finančný plán preto okrem sporenia nastavuje aj výdavky a ošetruje riziká tak, aby vášmu plánu kúpiť si (napríklad) o 5 rokov nový byt neprišlo nič do cesty.

Plánovanie pomáha zabezpečiť rodinu

Nebojte sa osloviť finančného sprostredkovateľa. Je to nezávislý odborník, ktorý sa vyzná v ponuke bánk a poisťovní a vďaka skúsenostiam vám dokáže poradiť. Ak sa pýtate, v ktorých životných situáciách vám vie pomôcť, pohľadajte inšpiráciu na www.mojepeniaze.sk.

PR servis | 08. 06. 2015 08:00

www.pravda.sk, upravené

1, V ktorej možnosti je uvedený autorský zámer pisateľa článku z ukážky?

- (A) Osloviť nerozhodných mladých ľudí pri výbere hypotéky pred finančným plánom.
- (B) Priblížiť občanom bez vlastného bytu najväčšie výhody hypotekárneho úveru.
- (C) Presvedčiť ľudí o správnosti spolupráce s expertom na peniaze pri kúpe bytu.
- (D) Urobiť reklamu na financovanie vlastného bývania výlučne za osobné úspory.

2, V ktorej možnosti sú uvedené slová s rovnakým počtom slabík?

- (A) plánovanie – poisťovní
- (B) životných – situáciách
- (C) inšpiráciu – financie
- (D) hypotéky – riešenie

3, V ktorej možnosti sa nachádza združené pomenovanie?

- (A) vlastný byt
- (B) finančný plán
- (C) cieľné sporenie
- (D) najrýchlejšie riešenie

4, V ktorej možnosti sú uvedené slová, medzi ktorými je v ukážke vzťah synonymie?

- (A) medzi kúpou a kúpou
- (B) v ponuke bánk a poisťovní
- (C) úspory a výdavky
- (D) odborník a expert

5, Ktorú myšlienkovú operáciu by ste najlepšie využili pri zhodnotení výhod finančného plánu oproti hypotéke v ukážke?

- (A) komparáciu
- (B) dedukciu
- (C) indukciu
- (D) analógiu

6, Vypíšte z prvého odseku ukážky 2 prvé slovo súvetia obsahujúceho prívlastkovú vedľajšiu vetu.

7, Do ktorého jazykového štýlu sa zarad'uje ukážka?

8, Vypíšte z nasledujúcej vety spoluhlásku, pri výslovnosti ktorej dochádza k znelostnej asimilácii.

Toto bezpochyby najrýchlejšie riešenie môže byť tým najhorším.

Upravené podľa: https://www.nucem.sk/dl/671/RT_SJL_3011_2017.pdf

Pretest z anglického jazyka:

Section III – READING (20 points)

Táto časť testu sa skladá z troch ukážok. Jej vypracovaniu by ste mali venovať približne 45 minút. Pri každom texte si všímajte piktogram, aby ste vedeli, ktorý odpoveďový hárok máte použiť.

Part 1: My Trip to Buenos Aires (14 points)

Prečítajte si nasledujúci text, ktorý opisuje výlet do Buenos Aires. K úlohám **41 – 47** priradiť vhodnú vetu spomedzi možností **(A) – (J)**. Tri vety sa nedajú priradiť k žiadnej z úloh. Vždy existuje len **jedno** správne riešenie.

Svoje odpovede vyznačte na odpoveďovom hároku označenom piktogramom krížik.

In 2003, I took a trip to Buenos Aires, Argentina. I was there to collaborate with some wonderful people from the Faculty of Exact and Natural Sciences at the University of Buenos Aires. My trip started with a fairly long flight that left at about 10 p.m. from Miami, and arrived at about 7 a.m. the next morning in Buenos Aires. **41** Before I landed, I got to see the most wonderful sunrise I have ever seen.

I arrived at the airport. **42** Then our first contact – Patricia Kandus picked us up. She kindly drove us to the Loi Suites Arenales. **43** There we changed clothes, and cleaned up a little bit before we visited the university.

I really like the way they work down there. **44** They finish work between 7 and 9 p.m. I myself am not a morning person, so I just loved it. **45** You never think about where you are going to eat before 9 p.m., and if you show up at the restaurants before 10 p.m., you are the early crowd.

Later, at the university, I was introduced to Paula Pratolongo. Paula is pretty much my counterpart in South America. **46** I, on the other hand, am a computer guy who also works with biology. This seems slightly strange to me.

Paula went above and beyond all expectations during the rest of the trip by being my personal translator. **47** However, I tell her that she speaks better English (American-style) than 50 percent of U.S. citizens. I can't begin to thank her enough for this because outside of the university, absolutely no-one speaks English. That includes some of the staff at the hotel (which claims they speak English), and every taxi driver that I met during the trip.

<http://www.the-wombat.com/argentina.htm>, 10. 10. 2014, upravené

(A) She also helped me with some research.

(B) It is a wonderful hotel in downtown Buenos Aires.

(C) That means that dinner is also much later.

(D) She is an extremely intelligent biologist who also works with computers.

(E) You should note that there is a one-hour time difference between U.S. east coast time and Buenos Aires.

(F) I, however, needed to correct her English sometimes.

(G) They show up at the office around 10 a.m. to noon.

(H) The hotel staff were very kind.

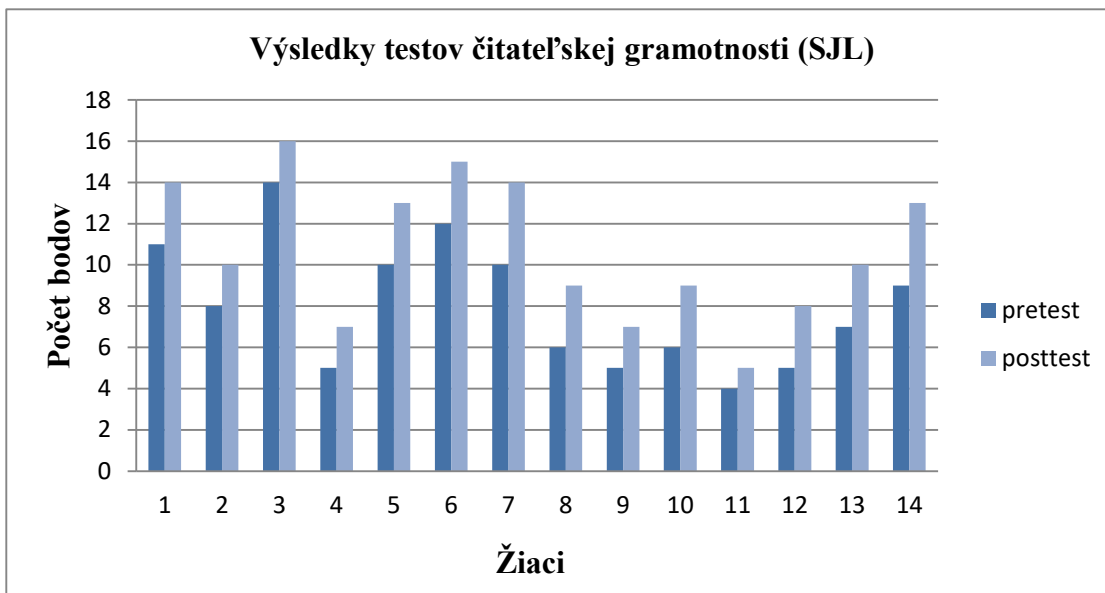
(I) It took me only a few minutes to pick up my luggage.

(J) For some strange reason, she believes she speaks English poorly.

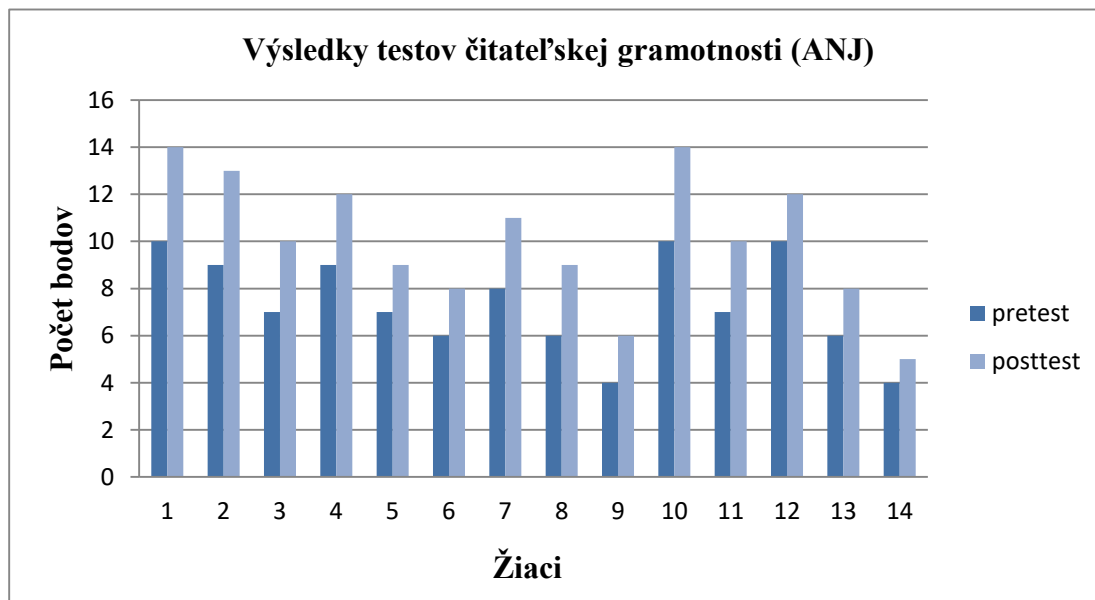
Upravené podľa: <https://cdn.matura.sk/2016/anglicky-jazyk-B1-1305-test-2016-pdf>

ZHRNUTIE VÝSLEDKOV PRETESTOV A POSTTESTOV:

Výsledky pretestov a posttestov z maturitných predmetov v slovenskom jazyku a anglickom jazyku sme kvôli prehľadnosti zhrnuli do grafov. Z výsledkov grafov vyplýva, že každý žiak dosiahol vyššie výsledky v postteste. Kým v preteste zo slovenského jazyka a literatúry žiaci získali priemerný počet bodov 8, v postteste bol priemerný počet bodov 10,71. Rozdiel je 2,71 bodu na každého žiaka.

Graf 1 Výsledky testov čitateľskej gramotnosti zo slovenského jazyka a literatúry vyjadrené v bodoch

Graf 2 Výsledky testov čitateľskej gramotnosti z anglického jazyka vyjadrené v bodoch

V preteste z anglického jazyka žiaci získali priemerný počet bodov 7,35, v postteste bol priemerný počet bodov 10,07. Rozdiel je 2,72 bodu na každého žiaka.

Ako pozitívum členovia klubu vyhodnotili aj to, že každý z testovaných žiakov vyriešil, aj keď nesprávne, aspoň 75% všetkých úloh v pre aj postteste. Dlhodobé a ciele používanie

metakognitívnych stratégií sa pozitívne odrazilo aj na klasifikácii (nielen) testovaných žiakov. Zvyšovanie čitateľskej gramotnosti je dlhodobý a náročný proces. Je veľmi dôležité rozvíjať čitateľskú gramotnosť, nakoľko táto má presah na všetky vyučovacie predmety. Je vhodné a potrebné používanie rôznorodých metód v spojení s aktívnou prácou s čo najrozličnejšími textami, aby žiaci boli čo najlepšie pripravení pre budúce uplatnenie v reálnych životných situáciách.

Záver:

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

Počas pôsobenia Klubu humanitných predmetov sa pedagógovia snažili o čo najefektívnejšie rozvíjanie čitateľskej gramotnosti. Moderná škola sa v mnohom odlišuje od tradičnej. Je to spôsobené jednak nárastom technických novínok, všeobecným prehľadom a zručnosťami žiakov, ale aj požiadavkami a cieľovými výkonmi, ktoré sú na nich kladené. V súčasnosti sme svedkami zavádzania nových trendov do vzdelávania a rýchleho rozvoja informačných a komunikačných technológií, čo so sebou automaticky prináša zmeny vo vzdelávaní. Pedagóg je ten, ktorý si primárne musí uvedomiť, že vyššia úroveň práce s textom naznačuje pozitívne výsledky v učení sa vôbec. Skúšanie rôznorodých metód, techník, postupov a stratégií vyučovania a ich overovanie v praxi obohacuje proces výučby, stimuluje aktivitu žiakov a v neposlednom rade aj zvyšuje záujem žiakov o predmet. Dôležité tiež je, aby vyučujúci systematicky a plánovane s inovovanými metódami pracovali, zapájali ich do čo najväčšieho počtu predmetov, a tak uplatňovali jednak kooperáciu medzi nimi samotnými, medzipredmetové vzťahy, ako aj stimulovali prípravu žiakov, nakoľko schopnosť argumentovať, spolupracovať, diskutovať, formulovať názory a postoje sa u študentov týmto spôsobom posúva k lepšiemu. Čitateľská gramotnosť je práve pre žiakov stredných odborných škôl jednou z najdôležitejších kompetencií pre ich absolventskú prax.

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	PhDr. Peter Izsóff, Mgr. Katarína Ružičková
12. Dátum	30.06.2022
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	Ing. Jana Mrázová
15. Dátum	01.07.2022
16. Podpis	